

**Tanterv
Tantárgy**

ZENE, RITMUS ÉS MOZGÁS
(súlyos értelmi akadályozott tanulók számára)

Előkészítő osztály –V.- X. osztály

2019

A tanterv ismertetése

A **Zene, ritmus, mozgás** tantárgy számára az iskolai tanterv, a súlyos értelmi akadályozott és halmozottan sérült tanulók számára készült kerettantervben a **Képzőművészeti neveléssel** egyetemben van előírányozva, a **Művészetek** műveltségi terület részeként. Ez a tantárgy heti egy órában tanítható.

A speciális nevelés oktatáspolitikája olyan nevelési szolgáltatásokat nyújt, amely megfelel a fogyatékkal élő tanulók tanulási és adaptációs képességeinek.

Az oktatási rendszer színvonalának növelése az egyik fő cél. A mennyiséget a minőség váltja fel. Minőség alatt, a fogyatékkal élő tanulók számára nyújtott adekvát nevelési szolgáltatások értendők. Ezen szolgáltatások hatékonysága lemérhető az olyan eredményességi mutatókon, mint: iskolai siker (promovabilitate), iskolaelhagyás, munkaerő piaci integráció.

Az ide vonatkozó törvénykezés az Oktatási Minisztérium által kidolgozott és jóváhagyott normatívákkal, módszertannal és szabályozásokkal egészült ki, éppen azért, hogy világosan, pontosan, konkrétan meghatározza a speciális oktatásban folyó tevékenységet. A súlyos értelmi akadályozott és halmozottan sérült tanulók számára készült új **Kerettanterv** sokkal jobban igazodik a tanulók reális pszichikus-intellektuális képességeihez, taníthatóságukhoz és felzárkóztatási képességeikhez.

A **Zene, ritmus, mozgás** tantárgy a **Művészetek** műveltségi terület részét képező tantárgy és összekapcsolódik Kerettanterv más tantárgyaival interdiszciplináris és pluridiszciplináris szinten.

A pluridiszciplináris szint adott a **Testnevelés, sport és egészség** tantárgy felől – ritmus, mozgás, légzés.

Az interdiszciplináris szintet azon tartalmak széles skálája adja, melyek fellelhetők a **Kerettanterv**be felvett egyéb tantárgyakban:

Beszéd és kommunikációs készségek – kiejtés, hangutánzó szavak, szótagok, szavak, versszak, szöveg

Szenzoriális nevelés és pszichomotricitás – érzetek, érzékelés, képzetek, pszichomotoros koordináció, lateralitás, idő- és térbeli tájékozódás

Ismeretek az emberi testről és higiéniáról – testrészek, tisztálkodási szabályok stb.

Matematika – kiszámolós játékok, mértani formák stb.

Környezetismeret – évszakok, természeti jelenségek, állatok, madarak, domborzati formák stb.

A tanterv a következő részekre tagolódik:

1. A tanterv ismertetése
2. Általános kompetenciák
3. Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek
4. Tanulási tartalmak
5. Módszertani javaslatok

A **Zene, ritmus, mozgás** tantárgyon belül az **általános kompetenciák** egy sor olyan attitűd, magatartás béli készséget jelent, melyek kifejezik a tanuló azon képességét, hogy észleli a zenét és azt a ritmussal és mozgással együtt tudja használni a nevelési és felzárkóztatási folyamatban.

A **specifikus kompetenciák** a receptív, auditív, értelmező, ritmusra történő mozgás területeknek felelnek meg. A specifikus kompetenciák megvalósításához, a **tanulási tartalmak** a multiszenzoriális stimulálástól, a konkrét, környezetünkben fellelhető tárgyakon való manipulációtól indulnak egészen a zenei, ritmus és mozgáskészségek kialakításáig.

A **tanulási tartalmak** a következő területek szerint vannak csoportosítva:

- Zenei-vokalizációs gyakorlat
- Zenei nyelvezet elemei
- Zenei műveltség elemei

A tanárnak, a gyermek valós készségformálási lehetőségeihez kell adaptálnia a tartalmakat. A tartalmat, a fokozatosság elvének megfelelően kis lépésekből kell összeállítani. Éppen ezért, a program szerkesztésekor, a hozzáférhetőség elvét tartottuk szem előtt, oly módon, hogy az általános és specifikus kompetenciák, valamint a tanulási tartalmak a könnyűtől a nehézig, az egyszerűtől a bonyolultig fokozatosan vannak felépítve.

A **Zene, ritmus, mozgás** tanterv - mely súlyos értelmi akadályozott és halmozottan sérült tanulók számára készült - célja a tanári tevékenység irányítása oly módon, hogy az előrevetített eredményeket elérje és hozzájáruljon a tanulók gyakorlati, alkalmazható jellegű készségeinek kialakításához.

Általános kompetenciák

- 1. Hallásfejlesztés, a környezet hangjainak, zörejeinek felismerése, azonosítása (fonematikai és zenei hallásfejlesztés)**
- 2. Ritmusérzék és testmozgás gyakorlása változatos zenei környezetben**
- 3. Dalok, énekes játékok mozgással kísért előadása**

V. OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységek

1. Hallásfejlesztés, a környezet hangjainak, zörejeinek felismerése, azonosítása (fonematikai és zenei hallásfejlesztés)

V. osztály	
1.1. A természeti és környezeti hangok azonosítása, megkülönböztetése -hangszín–felismerő játékok: gyerekhang, női és férfihang -zenei hangok és zajok, zörejek megkülönböztetését elősegítő gyakorlatok -hangszín és ritmushangszer hangjának megkülönböztetését elősegítő játékok	
1.2. Helyes légzés kialakítása -helyes légzést elősegítő játékos gyakorlatok: pl. térdelés- karok a csípőn, fújunk tüzet gyengén és erősen, megégettük az ujjunkat, fújuk meg, hogy ne fájjon, tollpihe, vattapihe, papírszelet, pingpong labda fújása asztalon egymásnak stb. -a mozgással kísért légzőgyakorlatok: pl. Mérleg: nyújtott ülésben, páros láb- és karemelésre belégzés, vissza kiinduló helyzetbe, kilégzés. - Virág: nyújtott ülésben térdfelhúzás, karokkal átkarolás, belégzés, vissza kiinduló helyzetbe, kilégzés. - Nyitva: nyújtott ülés, lábak terpeszbe nyitására belégzés, majd összezárára kilégzés. - Mozgás közben ritmus tapsolása, mondókák kíséretével mozgás érzékelése -éneklési készség fejlesztését elősegítő tevékenységek	
1.3. Zenei hallás és hangfejlesztés -dalok ritmusának azonosítása, hosszú-rövid egységek érzékeltetése (pl. mondókák hangoztatása, mozgással kísért egyszerű dalok) -hangutánzók (pl. állatok, járművek, tárgyak hangjának utánzása) -játékos gyakorlatok a beszédritmus és dalritmus megkülönböztetésére (pl. Vers meghallgatása összehasonlítva az énekléssel) -a hangerő (halk-hangos) érzékeltetése dalok éneklése által	

2. Ritmicitás és testi mozgás zenei kísérettel, változatos zenei környezetben

V. osztály	
2.1. Ritmikus elemek azonosítása - az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, tempótartás játékos mozdulatokkal - együttműködéssel egyenes vonalon járni, körbejárni, iránytartással lépegetni, guggolni, körben haladni. -leülés-felállás, séta-futás váltakozása megadott jelre -hangszerrel megadott ritmus visszaadása tapssal, kopogással, lépegetéssel -lassú-gyors járás kísérése tapssal, dobolással. -hangsúlyos és hangsúlytalan részeket mozgással kifejezni.	
a.	2.2. Zene ritmusának egybekapcsolása ritmikus mozgással

- dalok ritmusának érzékeltetése taps, lépegetés segítségével
- mondóka, dal ritmusára test, törzs, láb hintáztatása jobbra-balra, előre-hátra.
- ritmusra test, törzs, láb hintáztatása jobbra, balra (Hinta, palinta stb.).
- rövid mondókákra lovaglás ritmusának érzékeltetése térden ülve.
- énekek, mondókák ütemére léptetés, egyenes vonalon, körben (Dombon török a diót stb.).
- egyszerű dalok hangszeres kísérete (fából, fémből készült hangszerek, halk, hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő)
- néhány soros egyszerű dal mozgással kísért előadása (taps, kopogás).
- zenehallgatás -játék mozgással kísérve

3. Dalok, énekes játékok mozgással kísért előadása

V. osztály	
	3.1. Egyéni és csoportos mozgással kísért éneklés -leutánozni mozgást, dallamot dúdolni, főbb testrészeket megmutatni (Altatók, tenyerjátékok, simogatók, ujj- játékok, hintáztatók, lovagoltatók, sétáltatók). -egyszerű dalok hangszeres kísérete (fából, fémből készült hangszerek, halk, hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő) -körjátékok játszása egyszerű szabályok betartásával (Ég a gyertya, ég. Lánc, lánc, eszterlánc stb.). -néhány rövid párbeszédű felelgetős játék megtanulása, pl. Volt nekem egy kecském.
b. c.	3.2. Egyéni és csoportos éneklés kísérettel -egyszerű dalok hangszeres kísérete (fából, fémből készült hangszerek, halk, hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő) -gyerekek, tanulók által bemutatott előadások-ünnepélyek meghallgatása -tanult dalok, mozgásos játékok éneklése, adott esetben hangszeres kíséret
d. e. f. g.	3.3. Népi gyermekjátékok elsajátítása -dalok, mondókák meghallgatása, elsajátítása -játékokhoz fűződő szabályok megértése, alkalmazása -a tanult dalok, mondókák ismétlése, egyre bátrabb előadása önállóan és csoportosan -évszakokról, ünnepekről, állatokról, virágokról szóló dalok tanulása. -rövid dalok mozgással kísért előadása. -a dalok szövegének és dallamának egyre biztosabb elsajátítása, változatos ritmuskísérettel (dob, csörgődob, ütőfa). - körjátékok tanulása. - néhány rövid párbeszédű felelgetős játék előadása (Gyertek haza ludaim, Fehér liliomszál). - párválasztók, kifordulós körjátékok.
h.	- rövid szituációs gyakorlatok előadása (pl. Egyszer egy királyfi, Gyertek haza ludaim.).

Tanulási tartalmak

V. osztály	
1.Helyes légzés	-helyes testtartás, mozgáskultúra -helyes légzés -mozgással kísért légzőgyakorlatok -zenei hangok-magas és mély hangok érzékelése -halk-hangos megkülönböztetése -hangszínelismerés

	-egyéni és csoportos éneklés -hangszerhasználat, éneklés kísérelte hangszerekkel
2.Zenei elemek	Hangszín -környezeti hangok, zajok, zörejek -hangszínek megkülönböztetése -hangszín: gyerekhang, női és férfihang Ritmus -egyszerű ritmikus mozgások -ritmikus mozgások utánzása Mozgással kísért játékos dalok Dallam -magas-mély hangok Népi gyerekjátékok, ünnepkörök dalai, gyerekdalok, népdalok -Dalok előadása Vidám/szomorú dalok
3.Zenei műveltség	Zenehallgatás https://www.youtube.com/watch?v=MVqGxs77FRQ&list=PLFBVzkb_248tNcE0Z9HUu1ME779Jp2XMT https://www.youtube.com/watch?v=LEv9rr5iSyl&index=2&list=PLh9lhziVxvLsCKLBVbHPfPtmHssjvYULO https://www.youtube.com/watch?v=n6OmEYAeOE&list=PLZXc9i9OICPcMmslAxbAY3zNOFwvhfFGL -megzenésített gyerekversek hallgatása élő és gépzenei előadásban -évszakokhoz kötődő zenék hallgatása -népdalok, gyerekdalok hallgatása -művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő, Gryllus Vilmos).

VI. OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységek

1.Hallásfejlesztés, a környezet hangjainak, zörejeinek felismerése, azonosítása (fonematikai és zenei hallásfejlesztés)

VI. osztály
1.1.A természeti és környezeti hangok azonosítása, megkülönböztetése -hangszín–felismerő játékok: gyerekhang, női és férfihang -zenei hangok és zajok, zörejek megkülönböztetését elősegítő gyakorlatok -hangszín és ritmushangszer hangjának megkülönböztetését elősegítő játékok
1.2.Helyes légzés kialakítása

-helyes légzést elősegítő játékos gyakorlatok: pl. térdelés- karok a csípőn, fújunk tüzet gyengén és erősen, megégettük az ujjunkat, fújuk meg, hogy ne fájjon, tollpihe, vattapihe, papírszelet, pingpong labda fújása asztalon egymásnak stb.

-mozgással kísért légzőgyakorlatok: pl. Mérleg: nyújtott ülésben, páros láb- és karemelésre belégzés, vissza kiinduló helyzetbe, kilégzés.

Virág: nyújtott ülésben térdfelhúzás, karokkal átkarolás, belégzés, vissza kiinduló helyzetbe, kilégzés.

Nyitva: nyújtott ülés, lábak terpeszbe nyitására belégzés, majd összezárásra kilégzés.

Mozgás közben ritmus tapsolása, mondókák kíséretével mozgás érzékelése

- éneklési készség fejlesztését elősegítő tevékenységek

1.3. Zenei hallás és hangfejlesztés

- dalok ritmusának azonosítása, hosszú-rövid egységek érzékeltetése (pl. mondókák hangoztatása, mozgással kísért egyszerű dalok)

-hangutánzók (pl. állatok, járművek, tárgyak hangjának utánzása)

- játékos gyakorlatok a beszédritmus és dalritmus megkülönböztetésére (pl. Vers meghallgatása összehasonlítva az énekléssel)

- a hangerő (halk-hangos) érzékeltetése dalok éneklése által

2.Ritmicitás és testi mozgás zenei kíséréttel, változatos zenei környezetben

VI. osztály

2.1. Ritmikus elemek azonosítása

- az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, tempótartás játékos mozdulatokkal

együttműködéssel egyenes vonalon járni, körbejárni, iránytartással lépegetni, guggolni, körben haladni.

-leülés-felállás, séta-futás váltakozása megadott jelre

-hangszerrel megadott ritmus visszaadása tapssal, kopogással, lépegetéssel

-lassú-gyors járás kísérése tapssal, dobolással.

-hangsúlyos és hangsúlytalan részeket mozgással kifejezni.

i. 2.2. Zene ritmusának egybekapcsolása ritmikus mozgással

-dalok ritmusának érzékeltetése taps, lépegetés segítségével

-mondóka, dal ritmusára test, törzs, láb hintáztatása jobbra-balra, előre-hátra.

-ritmusra test, törzs, láb hintáztatása jobbra, balra (Hinta, palinta stb.).

-rövid mondókákra lovaglás ritmusának érzékeltetése térden ülve.

-énekek, mondókák ütemére léptetés, egyenes vonalon, körben (Dombon török a diót stb.).

-egyszerű dalok hangszerez kísérete (fából, fémből készült hangszerek, halk, hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő)

-néhány soros egyszerű dal mozgással kísért előadása (taps, kopogás).

-zenehallgatás -játék mozgással kísérvé

3. Dalok, énekes játékok mozgással kísért előadása

VI. osztály

3.1. Egyéni és csoportos mozgással kísért éneklés

-leutánozni mozgást, dallamot dúdolni, főbb testrészeket megmutatni (Altatók, tenyérjátékok, simogatók, ujj- játékok, hintáztatók, lovagoltatók, sétáltatók).

-egyszerű dalok hangszerez kísérete (fából, fémből készült hangszerek, halk,

	hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő) -körjátékok játszása egyszerű szabályok betartásával (Ég a gyertya, ég. Lánc, lánc, eszterlánc stb.). -néhány rövid párbeszédű felelgetős játék megtanulása, pl. Volt nekem egy kecském.
j. k.	3.2. Egyéni és csoportos éneklés kísérettel -egyszerű dalok hangszeres kísérete (fából, fémből készült hangszerek, halk, hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő) -gyerekek, tanulók által bemutatott előadások-ünnepélyek meghallgatása -tanult dalok, mozgásos játékok éneklése, adott esetben hangszeres kíséret
l. m. n. o. p.	3.3. Népi gyermekjátékok elsajátítása -dalok, mondókák meghallgatása, elsajátítása -játékokhoz fűződő szabályok megértése, alkalmazása -a tanult dalok, mondókák ismétlése, egyre bátrabb előadása önállóan és csoportosan -évszakokról, ünnepekről, állatokról, virágokról szóló dalok tanulása. -rövid dalok mozgással kísért előadása. -a dalok szövegének és dallamának egyre biztosabb elsajátítása, változatos ritmuskísérettel (dob, csörgődob, ütőfa). -körjátékok tanulása. - néhány rövid párbeszédű felelgetős játék előadása (Gyertek haza ludaim, Fehér liliomszál). -párválasztók, kifordulós körjátékok. -rövid szituációs gyakorlatok előadása (pl. Egyszer egy királyfi, Gyertek haza ludaim.).

Tanulási tartalmak

	VI. osztály
1.Helyes légzés	-helyes testtartás, mozgáskultúra -helyes légzés -mozgással kísért légzőgyakorlatok -zenei hangok-magas és mély hangok érzékelése -halk-hangos megkülönböztetése -hangszínfelismerés -egyéni és csoportos éneklés -hangszerhasználat, éneklés kísérete hangszerekkel
2.Zenei elemek	Hangszín -környezeti hangok, zajok, zörejek -hangszínek megkülönböztetése -hangszín: gyerekhang, női és férfihang Ritmus -egyszerű ritmikus mozgások -ritmikus mozgások utánzása Mozgással kísért játékos dalok Dallam -magas-mély hangok Népi gyermekjátékok, ünnepkörök dalai, gyerekdalok, népdalok Dalok előadása

	Vidám/szomorú dalok
3.Zenei műveltség	Zenehallgatás https://www.youtube.com/watch?v=MVqGxs77FRQ&list=PLFBVzKB_248tNcE0Z9HUu1ME779Jp2XMT https://www.youtube.com/watch?v=LEv9rr5iSyl&index=2&list=PLh9IhzIVxvLsCKLBVbHPfPtmHssjvYUL0 https://www.youtube.com/watch?v=n6OmEYAeOE&list=PLZXc9i9OICPcMmslAxbAY3zNOFwvhfFGL -megzenésített gyerekversek hallgatása élő és gépzenei előadásban -évszakokhoz kötődő zenék hallgatása -népdalok, gyerekdalok hallgatása -művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő, Gryllus Vilmos).

VII. OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységek

1.Hallásfejlesztés, a környezet hangjainak, zörejeinek felismerése, azonosítása (fonematikai és zenei hallásfejlesztés)

VII. osztály
1.1 A természeti és környezeti hangok azonosítása, megkülönböztetése -hangszín–felismerő játékok: gyerekhang, női és férfihang -zenei hangok és zajok, zörejek megkülönböztetését elősegítő gyakorlatok -hangszín és ritmushangszer hangjának megkülönböztetését elősegítő játékok
1.2.Helyes légzés kialakítása -helyes légzést elősegítő játékos gyakorlatok: pl. térdelés- karok a csípőn, fújunk tüzet gyengén és erősen, megégettük az ujjunkat, fújuk meg, hogy ne fájjon, tollpihe, vattapihe, papírszelet, pingpong labda fújása asztalon egymásnak stb. -mozgással kísért légzőgyakorlatok: pl. Mérleg: nyújtott ülésben, páros láb- és karemelésre belégzés, vissza kiinduló helyzetbe, kilégzés. Virág: nyújtott ülésben térdfelhúzás, karokkal átkarolás, belégzés, vissza kiinduló helyzetbe, kilégzés. Nyitva: nyújtott ülés, lábak terpeszbe nyítására belégzés, majd összezárásra kilégzés. Mozgás közben ritmus tapsolása, mondókák kíséretével mozgás érzékelése

-éneklési készség fejlesztését elősegítő tevékenységek
1.3.Zenei hallás és hangfejlesztés -dalok ritmusának azonosítása, hosszú-rövid egységek érzékeltetése (pl. mondókák hangoztatása, mozgással kísért egyszerű dalok) -hangutánzók (pl. állatok, járművek, tárgyak hangjának utánzása) -játékos gyakorlatok a beszédritmus és dalritmus megkülönböztetésére (pl. Vers meghallgatása összehasonlítva az énekléssel) -a hangerő (halk-hangos) érzékeltetése dalok éneklése által

2.Ritmicitás és testi mozgás zenei kísérettel, változatos zenei környezetben

VII. osztály	
q.	2.1. Ritmikus elemek azonosítása - az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, tempótartás játékos mozdulatokkal -együtműködéssel egyenes vonalon járni, körbejárni, iránytartással lépegetni, guggolni, körben haladni. -leülés-felállás, séta-futás váltakozása megadott jelre -hangszerrel megadott ritmus visszaadása tapssal, kopogással, lépegetéssel -lassú-gyors járás kísérése tapssal, dobolással. -hangsúlyos és hangsúlytalan részeket mozgással kifejezni.
	2.2. Zene ritmusának egybekapcsolása ritmikus mozgással -dalok ritmusának érzékeltetése taps, lépegetés segítségével -mondóka, dal ritmusára test, törzs, láb hintáztatása jobbra-balra, előre-hátra. -ritmusra test, törzs, láb hintáztatása jobbra, balra (Hinta, palinta stb.). -rövid mondókákra lovaglás ritmusának érzékeltetése térden ülve. -énekek, mondókák ütemére léptetés, egyenes vonalon, körben (Dombon török a diót stb.). -egyszerű dalok hangszeres kíséréte (fából, fémből készült hangszerek, halk, hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő) -néhány soros egyszerű dal mozgással kísért előadása (taps, kopogás). -zenehallgatás -játékmovgással kíserve

3. Dalok, énekes játékok mozgással kísért előadása

VII. osztály	
3.1. Egyéni és csoportos mozgással kísért éneklés -leutánozni mozgást, dallamot dúdolni, főbb testrészeket megmutatni (Altatók, tenyérjátékok, simogatók, ujj- játékok, hintáztatók, lovagoltatók, sétáltatók). -egyszerű dalok hangszeres kíséréte (fából, fémből készült hangszerek, halk, hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő) -körjátékok játszása egyszerű szabályok betartásával (Ég a gyertya, ég. Lánc, lánc, eszterlánc stb.). -néhány rövid párbeszédű felelgetős játék megtanulása, pl. Volt nekem egy kecském.	

r. s.	3.2. Egyéni és csoportos éneklés kísérettel -egyszerű dalok hangszeres kísérete (fából, fémből készült hangszerek, halk, hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő) -gyerekek, tanulók által bemutatott előadások-ünnepélyek meghallgatása -tanult dalok, mozgásos játékok éneklése, adott esetben hangszeres kíséret
t. u. v. w. x.	3.3. Népi gyermekjátékok elsajátítása -dalok, mondókák meghallgatása, elsajátítása -játékokhoz fűződő szabályok megértése, alkalmazása -a tanult dalok, mondókák ismétlése, egyre bátrabb előadása önállóan és csoportosan -évszakokról, ünnepekről, állatokról, virágokról szóló dalok tanulása. -rövid dalok mozgással kísért előadása. -a dalok szövegének és dallamának egyre biztosabb elsajátítása, változatos ritmuskísérettel (dob, csörgődob, ütőfa). -körjátékok tanulása. -néhány rövid párbeszédű felelgetős játék előadása (Gyertek haza ludaim, Fehér liliomszál). -párválasztók, kifordulós körjátékok. -rövid szituációs gyakorlatok előadása (pl. Egyszer egy királyfi, Gyertek haza ludaim.).

Tanulási tartalmak

	VII. osztály
1.Helyes légzés	-helyes testtartás, mozgáskultúra -helyes légzés érzékelése -halk-hangos megkülönböztetése -mozgással kísért légzőgyakorlatok -zenei hangok-magas és mély hangok -hangszínelismerés -egyéni és csoportos éneklés -hangszerhasználat, éneklés kísérete hangszerekkel
2.Zenei elemek	Hangszín -környezeti hangok, zajok, zörejek a-hangszínek megkülönböztetése -hangszín: gyerekhang, női és férfihang Ritmus -egyszerű ritmikus mozgások -ritmikus mozgások utánzása Mozdással kísért játékos dalok Dallam -magas-mély hangok Népi gyerekjátékok, ünnepkörök dalai, gyerekdalok, népdalok Dalok előadása Vidám/szomorú dalok
3.Zenei műveltség	Zenehallgatás https://www.youtube.com/watch?v=MVqGxs77FRQ&list=PLFBVzkB_248tNcE0Z9HUu1ME779Jp2XMT https://www.youtube.com/watch?v=LEv9rr5iSyl&index=2&list=PLh9lhziVxvLsCKL

	BVbHPfPtmHssjvYUL0 https://www.youtube.com/watch?v=n6OmEYAeOE&list=PLZXc9i9OICPcMmslAxbAY3zNOFwvhfFGL -megzenésített gyerekversek hallgatása élő és gépzenei előadásban -évszakokhoz kötődő zenék hallgatása -népdalok, gyerekdalok hallgatása -művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő, Gryllus Vilmos).
--	--

VIII. OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységek

1.Hallásfejlesztés, a környezet hangjainak, zörejeinek felismerése, azonosítása (fonematikai és zenei hallásfejlesztés)

VIII. osztály
1.2 A természeti és környezeti hangok azonosítása, megkülönböztetése -madárhangot felismerő játékok: kakukk, kakas, kacsa, liba, stb.

-madár- és állathangok megkülönböztetését elősegítő játékok -különböző hangszerek hangjának a felismerését elősegítő játékok: gitár, hegedű, zongora, stb.
1.2.Helyes légzés kialakítása -helyes légzést elősegítő játékos gyakorlatok: pl. "Kitekintünk az ablakon egy esős őszi napon. Az ablakot veri az eső (belélegzés és a levegőt kiengedjük hangoztatva: csepp, csepp, csepp). Fújja a szél a fákat és ennek hangját is utánozzuk a légzésre figyelve. stb." - minta utáni kiejtés gyakorlása: pl. "Kacsa mondja: háp, háp, háp! Liba mondja gi-gá-gá! Béka mondja brekeke." -éneklési készség fejlesztését elősegítő tevékenységek
1.3.Zenei hallás és hangfejlesztés -dalok dallamának az azonosítása, emelkedő és ereszkedő egységek érzékeltetése, ezek test/kéz mozgással való kísérése -mozgással kísért dalos játékok megtanulása, amelyek emelkedő és ereszkedő dallamrészt is tartalmaznak -a hangerő (halk-hangos) érzékeltetése dalok éneklése által

2.Ritmicitás és testi mozgás zenei kíséréssel, változatos zenei környezetben

VIII. osztály	
	2.1. Ritmikus elemek azonosítása - ritmusgyakorlatok, adott útvonal bejárásával, különböző járás módokban (lábujjhegyen, sarkon, stb. Pl. Dombon török a diót stb.) - ritmusgyakorlatok váltakozó járásmódban, szóbeli utasítást követve, figyelve a ritmusra - egyenletes lüktetés kidobolása mellett a hangutánzó ritmus alapján való csoportosítása
y.	2.2. Zene ritmusának egybekapcsolása ritmikus mozgással - dalok gyorsuló vagy lassuló ritmusának érzékeltetése/eljátszás taps, lépegetés segítségével, a test, törzs, láb hintáztatása jobbra-balra, előre-hátra mozgásával (Hinta, palinta, lovaglás stb.). - gyakorlatok dalokban a piano és forte előadásmód megkülönböztetésére - népi gyerekjátékok játéka - zenehallgatás –balett mozgással kísérve pl. Csajkovszkij: "Hattyúk tava"

3. Dalok, énekes játékok mozgással kísért előadása

VIII. osztály	
	3.1. Egyéni és csoportos mozgással kísért éneklés -a tanulásra ajánlott dalok hallás alapján való azonosítása -egyszerű dalok egyéni vagy csoportos előadása különböző tempóban -körjátékok játéka egyszerű szabályok betartásával (Ég a gyertya, ég, Lánc, lánc, eszterlánc stb.).
z. aa.	3.2. Egyéni és csoportos éneklés kíséréssel -egyszerű dalok hangszerez kíséréte (fából, fémből készült hangszerek, halk, hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő) -tanult dalok, mozgásos játékok éneklése, adott esetben hangszerez kíséret -gyerekek, tanulók által bemutatott előadások-ünnepélyek meghallgatása
	3.3. Népi gyermekjátékok elsajátítása

- néhány rövid párbeszédű felelgetős játék előadása (Gyertek haza ludaim, Fehér liliomszál).
- rövid szituációs gyakorlatok előadása (pl. Egyszer egy királyfi, Gyertek haza ludaim.).
- körjátékok tanulása.

Tanulási tartalmak

	VIII. osztály
1.Helyes légzés	-helyes testtartás, mozgáskultúra -helyes légzés -mozgással kísért légzőgyakorlatok -zenei hangok-magas és mély hangok érzékelése -halk-hangos megkülönböztetése -hangszínelismerés -egyéni és csoportos éneklés -hangszerhasználat, éneklés kísérlete hangszerekkel
2.Zenei elemek	Hangszín -környezeti hangok, zajok, zörejek -hangszínek megkülönböztetése -hangszín: gyerekhang, női és férfihang Ritmus -egyszerű ritmikus mozgások megadott ritmus alapján -ritmikus mozgások a dalok szövege alapján balett lépések utánzás alapján körjátékok Dallam: -magas-mély hangok Zenei műfajok: gyerekdalok, népzene, klasszikus zene Népi gyerekjátékok, ünnepkörök dalai, gyerekdalok, népdalok Dalok előadása Hang erőssége – hangos/halk/ közepes Tempó – a sebesség, amivel a dal elő van adva Vidám/szomorú dalok
3.Zenei műveltség	Zenehallgatás https://www.youtube.com/watch?v=MVqGxs77FRQ&list=PLFBVzkB_248tNcE0Z9HUu1ME779Jp2XMT https://www.youtube.com/watch?v=LEv9rr5iSyl&index=2&list=PLh9lhzlVxvLsCKLBVbHPfPtmHssjvYULO https://www.youtube.com/watch?v=n6OmEYAeOE&list=PLZXc9i9OICPcMmslAxbAY3zNOFwvhfFGL a-megzenésített gyerekversek hallgatása élő és gépzenei előadásban a-évszakokhoz kötődő zenék hallgatása a-népdalok, gyerekdalok hallgatása a-művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő, Gryllus Vilmos).

IX. OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységek

1. Hallásfejlesztés, a környezet hangjainak, zörejeinek felismerése, azonosítása (fonematikai és zenei hallásfejlesztés)

IX. osztály
1.3 A természeti és környezeti hangok azonosítása, megkülönböztetése -gyakorlatok a természetből vett zajok hangutánzójának a differenciálására rajzfilmek alapján -környezet hangjainak a beazonosítása és utánzása „Mondd, mit hallasz!” -hallott, látott meseszereplők hangjának az utánzása
1.2. Helyes légzés kialakítása -helyes légzést elősegítő játékos gyakorlatok: pl. “Parkban sétálunk és nagy levegőt veszünk.” -hangszerek hangjának az utánzása: trombita, hegedű, dob -éneklési készség fejlesztését elősegítő tevékenységek
1.3. Zenei hallás és hangfejlesztés -dalok dallamának az azonosítása, emelkedő és ereszkedő egységek érzékeltetése, ezek test/kézmozgással való kísérése -mozgással kísért dalos játékok megtanulása, amelyek emelkedő és ereszkedő dallamrészt is tartalmaznak -iskolai ünnepélyek -zenehallgatás

2. Ritmicitás és testi mozgás zenei kíséréssel, változatos zenei környezetben

IX. osztály
2.1. Ritmikus elemek azonosítása -ritmusgyakorlatok, körjátékok segítségével: Mókusok, ki a házból! -tánc jellegű mozgásgyakorlatok váltakozó járásmódban: lépés, lábujjhegyre emelkedés, lábujjhegyen járás, stb. -tanulandó mondókák, dalok szövegének ritmikus előadása
2.2. Zene ritmusának egybekapcsolása ritmikus mozgással -dalok tartalmának mozgásos előadása -ritmikus tornagyakorlatok zenei kíséréssel -népi gyermekjátékok játékszása, népdalok tanulása

3. Dalok, énekes játékok mozgással kísért előadása

IX. osztály
3.1. Egyéni és csoportos mozgással kísért éneklés -a tanulásra ajánlott dalok hallás alapján való azonosítása -néhány rövid párbeszédű felelgetős játék előadása (Gyertek haza ludaim, Fehér liliomszál). -egyszerű dalok egyéni vagy csoportos előadása különböző tempóban
3.2. Egyéni és csoportos éneklés kíséréssel -egyszerű dalok hangszeres előadása az egyenletes lüktetés kitapsolásával testen vagy hangszerrel (fából, fémből készült hangszerek) -tanult dalok, mozgásos játékok éneklése, adott esetben hangszeres kíséret vagy

technikai aláfestéssel -gyakorolni az előadások-ünnepélyeken bemutatott dalokat és hangszeres kíséretüket
3.3. Népi gyermekjátékok elsajátítása - egyszerű népi játékok egyéni vagy csoportos tanulásának gyakorlása - rövid szituációs gyakorlatok előadása (pl. Egyszer egy királyfi, Gyertek haza ludaim...). - zenére való lépegetés és ritmikus mozgás gyakorlása

Tanulási tartalmak

	IX. osztály
1.Helyes légzés	-helyes testtartás, mozgáskultúra -helyes légzés: mozgással kísért légzőgyakorlatok - hangadás - kiejtés - összehangolás -zenei hangok-hangskálák -egyéni és csoportos vagy párbeszéd szerű éneklés - hangszerhasználat: különböző testrészekkel való dobolás, tanár által való zenei kíséret, zenélő játékok
2.Zenei elemek	Hangszín -környezeti hangok, zajok, zörejek - hangok megkülönböztetése: beszélt, énekelt - hangszerek hangjainak Ritmus -egyszerű ritmikus mozgások saját ritmus alapján -ritmikus mozgások a dalok szövege alapján - ritmusegységek megjelölése - a dal szövegének megfelelő tempó Dallam: -magas-mély- közepes hangok Zenei műfajok: gyerekdalok, népzene, klasszikus zene, tánczene Népi gyerekjátékok, ünnepkörök dalai, gyerekdalok, népdalok Dalok előadása Hang erőssége – hangos/halk/ közepes Előadásmódok (szólista- kórus, párbeszéd, különböző csoportok)
3.Zenei műveltség	Zenehallgatás https://www.youtube.com/watch?v=MVqGxs77FRQ&list=PLFBVzkB_248tNcE0Z9HUu1ME779Jp2XMT https://www.youtube.com/watch?v=LEv9rr5iSyl&index=2&list=PLh9IhziVxvLsCKL_BVbHPfPtmHssjvYULO https://www.youtube.com/watch?v=n6OmEYAeOE&list=PLZXc9i9OICPcMmslAxb

	AY3zNOFwvhfFGL -megzenésített gyerekversek hallgatása élő és gépzenei előadásban -évszakokhoz kötődő zenék hallgatása -népdalok, gyerekdalok hallgatása -művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő, Gryllus Vilmos).
--	--

X. OSZTÁLY

Sajátos kompetenciák és tanulási tevékenységek

1.Hallásfejlesztés, a környezet hangjainak, zörejeinek felismerése, azonosítása (fonematikai és zenei hallásfejlesztés)

X. osztály	
	1.4 A természeti és környezeti hangok azonosítása, megkülönböztetése a-gyakorlatok a természetből vett zajok hangutánzójának a differenciálására mesehallgatás alapján -állatokhangjának a beazonosítása gyakorlása auditív anyagok segítségével -hallott, látott meseszereplők hangjának az utánzása
	1.2.Helyes légzés kialakítása -helyes légzést elősegítő játékos gyakorlatok: pl. "Kertben sétálunk és virágot szedünk." - környezet hangjainak az utánzása: eső, dörgés, szél -éneklési készség fejlesztését elősegítő tevékenységek
	1.3.Zenei hallás és hangfejlesztés -dalok dallamának az azonosítása, emelkedő és ereszkedő egységek érzékeltetése, ezek test/kézmozgással való kísérése -mozgással kísért dalos játékok megtanulása, amelyek emelkedő és ereszkedő dallamrészt is tartalmaznak - mini dramatizálás, zenés jelenetek bemutatása - zenehallgatás

2.Ritmicitás és testi mozgás zenei kíséréssel, változatos zenei környezetben

X. osztály	
	2.1. Ritmikus elemek azonosítása - ritmusgyakorlatok váltakozása taps és ritmusos lépegetés váltással - ritmikus gyakorlatok váltakozó járás módokkal hangszeres utasítás követéssel, egyben a ritmus gyorsításával és lassításával - tánc jellegű mozgásgyakorlatok váltakozó járásmódban: lépés, lábujjhegyre emelkedés, lábujjhegyen járás, stb. Különböző eszközöket használva kendő, labda, karika
dd.	2.2. Zene ritmusának egybekapcsolása ritmikus mozgással - rövid dramatizálások megnézése és annak egyes szereplőink mozgásos bemutatása - ritmikustorna gyakorlatok - páros tánc tanulása

3. Dalok, énekes játékok mozgással kísért előadása

X. osztály	
	3.1. Egyéni és csoportos mozgással kísért éneklés a-a tanulásra ajánlott dalok hallás alapján való azonosítása - dalok két csoportban való előadása, amelyben az egyik csoport az egyenletes lüktetést, a másik a ritmust dobolja a-egyszerű dalok közös előadása tanár vezényletével
ee. ff.	3.2. Egyéni és csoportos éneklés kíséréssel -egyszerű dalok hangszeres előadása a szünetek figyelembevételével

gg.	-tanult dalok, mozgásos játékok éneklése, adott esetben hangszeres kíséret vagy technikai aláfestéssel -gyakorolni az előadások-ünnepélyeken bemutatott dalokat és hangszeres kíséretüket
hh.	3.3. Népi gyermekjátékok elsajátítása - egyszerű népi játékok egyéni vagy csoportos tanulásának gyakorlása
ii.	-rövid szituációs gyakorlatok előadása (pl. Egyszer egy királyfi, Gyertek haza ludaim...). - zenére való lépegetés és ritmikus mozgás gyakorlása

Tanulási tartalmak

	X. osztály
1.Helyes légzés	-helyes testtartás, mozgáskultúra -helyes légzés: mozgással kísért légzőgyakorlatok - hangadás - kiejtés - összehangolás -zenei hangok-hangskálák -egyéni és csoportos vagy párbeszéd szerű éneklés - hangszerhasználat: különböző testrészekkel való dobolás, tanár által való zenei kíséret, zenélő játékok
2.Zenei elemek	Hangszín -környezeti hangok, zajok, zörejek - hangok megkülönböztetése: beszélt, énekelt - hangszerek hangjainak Ritmus -egyszerű ritmikus mozgások saját ritmus alapján -ritmikus mozgások a dalok szövege alapján - ritmusegységek megjelölése - a dal szövegének megfelelő tempó Dallam: -magas-mély- közepes hangok Zenei műfajok: gyerekdalok, népzene, klasszikus zene, tánczene Népi gyerekjátékok, ünnepkörök dalai, gyerekdalok, népdalok Dalok előadása Hang erőssége – hangos/halk/ közepes Előadásmódok (szólista- kórus, párbeszéd, különböző csoportok)
3.Zenei műveltség	Zenehallgatás https://www.youtube.com/watch?v=MVqGxs77FRQ&list=PLFBVzkB_248tNcE0Z9HUu1ME779Jp2XMT https://www.youtube.com/watch?v=LEv9rr5iSyl&index=2&list=PLh9IhzIVxvLsCKLBVbHPfPtmHssjvYUL0 https://www.youtube.com/watch?v=n6OmEYAeOE&list=PLZXc9i9OICPcMmslAxbAY3zNOFwvhfFGL -megzenésített gyerekversek hallgatása élő és gépzenei előadásban -évszakokhoz kötődő zenék hallgatása -népdalok, gyerekdalok hallgatása

-művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő, Gryllus Vilmos).
--

Módszertani javaslatok

A művészetek nevelő-terápiás értelmezéseinek nagyon fontos szerepe van a sérüléssel élő tanulók nevelésében és fejlesztésében.

A Zene, ritmus és mozgás tanterv, erőteljes pluri- és interdiszciplináris jellegén keresztül a tanulók alternatív önkifejezési és a környezettel való kommunikálás eszköze.

Minden bizonnyal, a sérültséggel élő tanulókkal való munka alapos gyógypedagógiai felkészültséget igényel annak érdekében, hogy a tanulók pszicho-intellektuális és pszichomotoros készségeiknek megfelelő tevékenységeket kezdeményezhessünk és folytassunk.

A tevékenységek a következő szempontok figyelembevételével kerüljenek kialakításra:

- Minden tevékenység alapos tervezést, szervezést és beosztást szükségeltet
- A tanítási módszerek és eszközök és az értékelés adaptálása
- A tanuló megértési szintjéhez viszonyított, számára hozzáférhető egyszerű nyelvezet használata
- Mindennemű kommunikációs próbálkozás bátorítása és támogatása
- A tanulás a gyakorlati tevékenységre történő alapozása
- Hozzáférhető, szakaszosan megoldható feladatok megállapítása
- Érthető utasítások megfogalmazása a feladatok megoldására vonatkozóan és személyre szabott munkaprogramok kialakítása
- A tanuló aktív csoporttaggá válásának támogatása
- A csoporton belüli kapcsolatfelvételt és kommunikációt támogató tevékenységek szervezése
- Az affektív tanulás alkalmazása
- A tanár empátiája, kommunikációs készségei és asszertív viselkedése

A zenés kíséret fontos szerepet tölt be a ritmusgyakorlás keretén belül. Az ilyen gyakorlatok során a sok tevékenység során felhasznált ritmusérzék, ezenfelül fejlődik az érzelmkifejezés, a dallam pedig energizál a mozgásos feladatok teljesítésében. A mozgásgyorsaság és –koordináció fejlesztésében nagyon eredményesek a játékok. A mozgásfejlesztés során a könnyen kivitelezhető nagymozgások gyakoroltatása, majd ezek után a finommozgások gyakorlása célszerű. A gyakorlatok nem formális jellegűek, hanem játékszerűek.

A zenés játékok és mini-dramatizálások legyenek hangsúlyosak, hogy megalapozzák az aktív bevonódást, egyéni és csoportos keretet a gyermek gondolatainak és érzelmeinek kifejezésére. Kiemelt figyelmet kell kapjon a szabad önkifejezés, a kapcsolatfelvétel és a szocializáció, a zenére történő pontos mozgásutánpótlással ellentétbe.

A zenei dramatizálások akár díszlettel is megvalósulhatnak- a díszlet- és kellékkészítés folyamata a tanulók közös tevékenysége lehet, egyúttal multidiszciplináris keretet teremtve a tevékenységhez.

A meghallgatásra és megtanulásra kiválasztott énekek tematikailag változatosak és a tanulók számára érthetőek kell legyenek, melyek segítik a környezettel történő kapcsolatfelvételt, szocializációt, a csoporton belüli együttműködést és elfogadást. Az

énekzés zenei kísérettel történő összekapcsolását ajánljuk (játékhangszerek, dobok, fúvóshangszerek).

A tevékenységek eredményességét jelentősen megnöveli a modern technológiai eszközök gyakori használata.

KÖNYVÉSZET

1. Ailincăi, E., (2015), *Joc și mișcare, Culegere de jocuri (pentru învățământul primar)*, Galați;
2. Aldea, G., Munteanu, G., (2005), *Didactica educației muzicale în învățământul primar*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A, București;
3. Bălan, A., Chirilă, C., Penes, M., (2005), *Educație muzicală. Culegere de cântece clasele I-IV*, Editura Ana;
4. Florea, M., Petrache, V., Răceală, I., Roșca, S., *Jocuri muzical. Culegere de cântece pentru școlari*, Editura Carminis, Pitești;
5. Konrad, S., (2000), *Ritmurile copilăriei. Culegere de cantece pentru copii*, Editura Carminis, Pitești;
6. Moraru, V., Toader, A., Ștefănescu, P., (2000), *Culegere de cântece pentru elevi vol I*, Editura Sigma, București;
7. Matora-Ionescu, A., Pop, L., Nicolescu, V.D., (1977), *Culegere de cântece - manual pentru licee pedagogice*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
8. Radu, Gh., Bratu, M., (2011), *Deficiența de intelect, cap IV, Tratat de psihopedagogie specială*, Editura Universității din București;
9. Radu, Gh., Folostină, R., (2011), *Specificul procesului instructiv-educativ și de recuperare în deficiența-handicapul de intelect*, în Tratat de psihopedagogie specială, Editura Universității din București;
10. Sferle, M., (2008), *Culegere de cântece pentru clasele I-II*, Editura Dacia, Cluj-Napoca;
11. Ungureanu, M., (2003), *Sfântă e copilăria. Culegere de cântece, jocuri, mișcări muzical-ritmice pentru preșcolari și clasele primare*, Editura Arc, Chișinău;
12. Vrăsmaș, T., (2004), *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București.
13. Forrai Katalin (1977) -*Ének az óvodában*. Zeneműkiadó, Budapest
14. Forrai Katalin (2017) -*Ének bölcsődében*. Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó
15. Péter József-Zenei nevelés az általános iskolában, Tankönyvkiadó
16. Süle Ferenc (1973) -*Második daloskönyvem*. Nyolcadik, átdolgozott kiadás, Apáczai Kiadó, Celldömölk 2001
17. Albertné Balogh Márta (2001) -*Negyedik daloskönyvem*, javított kiadás, Apáczai Kiadó, Celldömölk
18. *A magyar népzene tára*. Gyermekjátékok, Akadémia Kiadó, 1983
19. Gróh Ilona (2018) - *Ringató* - Hatvan magyar népdal - CD melléklettel, Kolibri Gyerekkönyvkiadó
20. Tóth Krisztina, Gryllus Vilmos (2017) -*Dalok reggeltől estig*. Central Média csoport
21. Gryllus Vilmos (2017) -*Magyar népdalok-Dalok óvodásoknak és kisiskolásoknak*. Central Média csoport

Munkacsoport

Liana Mara MITRAN, koordinátor, Nemzeti Oktatási Minisztérium

Vasilica VARGA, Brăila megyei Tanfelügyelőség

Név	Intézmény
Negrea Emilia	Centrul Școlar de Educație Incluzivă
Farkaș Teodora	Centrul Școlar de Educație Incluzivă
Bursuc Rodica	Centrul Școlar de Educație Incluzivă
Gheorghiță Dan Mihai	Inspectoratul Școlar Județean Brăila
Babeș Marian Gabriel	Inspectoratul Școlar Județean Brăila
Șipoș Mioara	Inspectoratul Școlar Județean Brăila